

La Cerdanya recorda el Tractat dels Pirineus, el seu 1714

La commemoració del pacte que va dividir la vall en dos estats es consolida com una cita de resistència local i enaltiment del sentiment cerdà

L'ofrena floral en l'acte de commemoració del Tractat Pirineus / IEC

Miquel Spa

La Cerdanya ha recordat aquest diumenge el Tractat dels Pirineus, el pacte entre els estats espanyol i francès que des de fa segles reivindica com la divisió artificialiosa que separa la vall en una línia arbitrària. Sota l'impuls de l'Institut d'Estudis Ceretans, la celebració s'ha consolidat en els últims anys com una cita de resistència local amb la participació, cada vegada més, de les autoritats de les institucions locals. Aquest any també hi ha pres part l'excalcalde de Puigcerdà, Albert Piñeira, que ocupa actualment el càrrec de representant de la Generalitat a la Catalunya Nord. La cita es viu a la comarca de la mateixa manera que les institucions nacionals ho fan de la Diada de l'onze de setembre amb l'objectiu de no deixar en l'oblit una derrota històrica.

Puigcerdà ha commemorat el **Tractat dels Pirineus** amb un acte que ha recordat el 366è aniversari de la seva signatura, un esdeveniment que va dividir la Cerdanya entre dos estats. La jornada, celebrada sota el lema *Memorial 1659 Torrent Massip*, ha tingut lloc a la **Plaça del Sol** i ha reunit institucions, entitats culturals i veïns en una cerimònia de marcat caràcter reivindicatiu i de memòria històrica.

L'acte ha començat a les **12.30 h** amb música de benvinguda a càrrec de **Pep Lizandra amb l'Allona**, i ha continuat amb una **ofrena floral a la resistència catalana**. A les **13.15 h** s'han fet els **discursos de les autoritats i institucions**, i tot seguit, a les **13.25 h**, ha tingut lloc el **lliurament del Premi Torrent Massip**.

Un dels moments centrals de la commemoració ha estat la **lectura del convit**, a càrrec d'**Albert Piñeira**, director de la Casa de la Generalitat a Perpinyà i exalcalde de Puigcerdà, que ha posat en valor la importància de mantenir viva la memòria històrica de la Cerdanya com a territori unit per la cultura i la llengua, més enllà de les fronteres estatals.

La jornada s'ha tancat amb una **actuació del Cor de la Capella Santa Maria de Puigcerdà**, que ha interpretat diverses peces tradicionals en un ambient emotiu i de germanor entre els assistents.

La commemoració ha estat organitzada pels **Amics de Cerdanya**, l'**Institut d'Estudis Ceretans** i la **Coral Capella Santa Maria de Puigcerdà**, amb la col·laboració de **Catalans sense Fronteres**, **Ràdio Puigcerdà**, **Ràdio Arrels**, **Òmnium Cultural**, l'**ANC** i l'**Ajuntament de Puigcerdà**.

Amb aquest acte, la capital cerdana ha reafirmat la seva identitat compartida entre les dues bandes dels Pirineus i ha recordat la significació històrica d'un tractat que, tot i haver establert una frontera política, no ha esborrat els vincles culturals i humans que continuen unint la vall.

El context històric

La signatura del **Tractat dels Pirineus** l'any 1659 va marcar un punt d'inflexió històric per a la vall de la **Cerdanya**, que fins aleshores havia mantingut una configuració territorial, cultural i administrativa més o menys unificada dins de la **Corona d'Aragó**. Després del tractat, la guerra dels **Segadors** i la pau dels Pirineus van dividir la Cerdanya entre dos **estats** i van fer evolucionar de manera independent els censos i estructures comarcals.

L'acord va posar fi a les hostilitats entre les monarquies **hispanica i francesa**, i va incloure la cessió de diversos territoris catalans al regne de França, entre ells una part del comtat de la Cerdanya. En una conferència celebrada l'any següent, el 1660, es va concretar la llista dels pobles afectats: trenta-tres municipis del comtat de Cerdanya van passar a integrar-se a l'estat francès. Aquestes decisions van donar lloc a una divisió que encara avui perdura: la part nord, sota sobirania francesa, coneguda com a **Alta Cerdanya**, i la part sud, sota administració espanyola, anomenada **Baixa Cerdanya**. Aquesta separació va crear el que molts historiadors han qualificat com un "contrasentit ben absurd", ja que una mateixa comarca natural quedava partida entre dos estats.

La partició va tenir importants conseqüències territorials, administratives i **culturals**. El canvi de sobirania va introduir una nova frontera política que no respectava els vincles culturals, econòmics i socials de la regió. Un dels efectes més singulars va ser l'enclavament de **Llívia**, que, tot i formar part

històricament de la Cerdanya, va quedar sota sobirania espanyola envoltada completament per territori francès. Les institucions, el catàleg de poblacions i els referents administratius van començar a divergir a banda i banda de la frontera. La zona francesa va quedar integrada en els nous departaments i estructures de l'Estat veí, fet que va influir notablement en la seva evolució política i **econòmica**.

Malgrat la separació, el sentiment **comarcal** i la identitat cerdana van perdurar amb força. Els habitants de la vall van continuar compartint vincles familiars, culturals i lingüístics, tot i que les diferències administratives i de desenvolupament econòmic es van anar accentuant amb el pas dels segles.

Des d'un punt de vista socioeconòmic, la ruptura territorial tampoc va ser neutra. La part que va quedar sota sobirania espanyola va experimentar un cert estancament i una manca de creixement, mentre que el costat francès, més connectat a les vies comercials europees, va evolucionar de manera diferent. Amb el temps, la construcció de carreteres, ferrocarrils i túnels ha contribuït a recuperar part de la cohesió de la vall, però la petjada històrica de la divisió encara és perceptible.

La fragmentació de la Cerdanya pel Tractat dels Pirineus no és només un episodi del passat, sinó una realitat que forma part de la memòria col·lectiva de la comarca. Aquell acord va alterar els límits **naturals** dels Pirineus, establí una frontera política artificial i va transformar per sempre el dia a dia de la seva gent. La partició és recordada com una decisió arbitrària i lesiva que va trencar una unitat geogràfica, cultural i humana que, malgrat tot, encara avui continua **viva**.